

Motion till riksdagen 2021/22:2468

av **Aron Emilsson m.fl. (SD)**

Språkfrågor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om balansen mellan ett levande språk och vikten av enhetlig kommunikation över hela befolkningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska uppdra åt Språkrådet att ta fram riktlinjer för språkenhetlighet bland befolkningen med målsättningen att säkra att medborgarnas ordförråd möjliggörs vara så rikt som möjligt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentlig förvaltning ska prioritera ett korrekt och rikt språk framför enkelhet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska ska klassas som officiellt huvudspråk i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändringar i språklagen så att även punktskriften omfattas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Språket är det huvudsakliga medlet för kommunikation i ett samhälle. Språket är därför en integrerad del av kulturen; språket är levande och föränderligt av naturen. Det anpassar sig efter den sociala gemenskap vi befinner oss i, och språket kan därför vara inkluderande och exkluderande på samma gång. Olika grupper i olika sammanhang utvecklar en egen version av språket med egna uttryck. Detta i sig har ett stort värde, och de unika yttringarna berättar en del av gruppens historia och utveckling.

Samtidigt kan detta fenomen ibland leda till att olika grupper, även inom ett samhälle, får svårt att förstå varandra. Detta beror självklart även på generella kulturkrockar, men ibland kan grupperns olika versioner av språket bli en kommunikationsbarriär mellan olika grupper. En språklig barriär i samklang med en kulturkrock kan i värsta fall leda till stor brist på förståelse grupperna emellan.

Det är därför viktigt att ett samhälle har en god balans mellan olika gruppers unika uttryckssätt, samtidigt som samtliga medborgare vid behov har förmåga att uttrycka sig på ett för riket gemensamt sätt. Det säkras exempelvis att allmän information från det offentliga förstås av samtliga medborgare, oavsett var dessa befinner sig i landet och vilka grupper och sammanhang de normalt rör sig i.

Söka efter eller skapa minsta gemensamma språkmässiga nämnare

Språkrådet bör inte enbart övervaka språkets utveckling, utan ska då det finns skäl aktivt verka för att upprätthålla en viss nivå av språklig likriktning över landet och ett visst bevarande av språklig självständighet. Svenska skrivregler och ord ska aktivt förvaltas av Språkrådet och samtliga offentliga institutioner.

Ambitionen är således att Språkrådet ska ta på sig rollen att säkra att språket inte är en barriär för kommunikation i landet i balans med en hänsyn till lokala språkvarianter och språkets organiska utveckling.

Genom att offentliga institutioner använder ett korrekt och varierat språk främjar vi hela befolkningens möjligheter att tillförskansa sig de språkliga färdigheter som är nödvändiga för att till fullo delta i det demokratiska samtalet. Genom att främja hela befolkningens färdigheter i svenska ger vi samtliga samhällsgrupper en större möjlighet att kommunicera sin verklighetsbild och sin vilja till andra medborgare. Därför bör offentliga institutioner prioritera ett rikt och korrekt språk framför en förenkling av språket, eftersom en förenkling av språket genom att söka underlåta att exponera vissa grupper för nödvändig vokabulär på sikt försämrar språksvaga individers möjlighet att utveckla sitt ordförråd, vilket minskar deras möjligheter till demokratiskt deltagande.

Svenska som officiellt huvudspråk

En förbisedd, men viktig, symbolfråga är den om svenska språkets status. I flera länder är huvudspråken grundlagsfästa, exempelvis i Finland och Frankrike. Svenska är däremot inte grundlagsfäst i Sverige. Att grundlagsfästa svenska som vårt huvudspråk tydliggör svenskans ställning i Sverige, både för den egna befolkningen och för omvärlden. Svenskarna har rätt att känna stolthet och aktning för sin tusenåriga språkliga tradition. Det svenska språkets ställning som huvudspråk i Sverige bör således självklart grundlagsfästas.

Punktskriftens ställning

I språklagen (2009:600) garanteras rätten för vårt lands invånare att ha tillgång till, lära sig och använda det svenska språket. Lagen ger också en särställning till de fem nationella minoritetsspråken och det svenska teckenspråket, vilka skall vara lika tillgängliga som huvudspråket svenska för den som tillhör någon av de nationella minoriteterna respektive för den som är döv, hörselskadad eller av annat skäl har behov av att kunna teckenspråk. Redan när förslaget till språklagen behandlades kommenterade Handisam, vars verksamhet numera ligger under Myndigheten för delaktighet, att frågan om punktskrift inte berörs. Det är märkligt att punktskriften inte omnämns i språklagen och

att det inte finns ett uttalat krav rörande rättigheten att lära sig punktskrift för den som är synskadad och har behov av det.

Synskadades riksförbund driver att det i Sverige bör vara en rättighet att få lära sig punktskrift så som det är i Norge. Förbundet menar att vara blind och inte kunna läsa punktskrift är att likställa med att vara analfabet¹.

Vi finner det anmärkningsvärt att Sveriges riksdag och regering, trots upprepade påpekanden, valt att ignorera det faktum att språklagen inte garanterar synskadades rätt till det svenska språket i form av punktskrift.

I sitt remissvar under framarbetandet av språklagen föreslog Handisam att språklagen ändras till att inkludera även punktskrift. Vi föreslår språklagen ändras i enlighet med Handisams förslag eller med ett annat likvärdigt förslag, för även om punktskriften inte är ett eget språk så är det ett avgörande verktyg för att synskadade ska kunna tillgodogöra sig det svenska språket.

Aron Emilsson (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Cassandra Sundin (SD)

Jonas Andersson i Lingham (SD)

¹ <https://www.srf.nu/det-har-vill-vi/fragor-vi-driver/sa-har-vill-vi-ha-det/barn-och-utbildning/punktskrift/>.